

נוהל קרן עסקים במצוקה

1. כללי

1.1.

הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה (להלן – "הסוכנות" ו"המשרד" בהתאמה) מסייעת לעסקים קטנים ובינוניים בישראל באמצעות תכניות סיוע שונות. בהתאם להחלטות ממשלה מס' 150 מיום 12.5.2009, 563 מיום 12.7.2009 ו-533 מיום 10.9.2015 (להלן – "החלטות הממשלה") והוראות פרק י"א לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 ("החוק"), אשר קבעו הקמת קרן למתן סיוע לעסקים שנקלעו למצוקה נחתם ביום 1.2.2016 תקנון קרן למפעלים במצוקה ע"י מנכ"ל משרד האוצר, מנכ"ל משרד הכלכלה, יו"ר ההסתדרות ונשיא התאחדות התעשיינים (להלן – "התקנון"). תקנון הקרן קבע בסעיף 4 כי הסוכנות תפרסם נוהל סיוע עבור בעלים או משקיעים חיצוניים המעוניינים להשקיע בעסקים במצוקה ומכאן נוהל זה. המקור הכספי לתקציב הפעלת הקרן הינו גביית הכספים שבוצעה בהתאם להוראות החלטות הממשלה.

1.2. מטרת הנוהל

1.2.1. מטרת נוהל זה היא לסייע לעסקים העונים לקריטריונים הקבועים בתקנון הקרן, אשר נוצרו להם הפסדים וקיים חשש ממשי לצמצום פעילות ופיטורי עובדים.

1.2.2. באמצעות הסיוע המוצע במסגרת נוהל זה, תסייע הקרן לעסקים הנ"ל לקיים פעילות בעלת כדאיות כלכלית עצמאית תוך שימוש בידע וביכולות של גורמים פרטיים מקצועיים בתחום אשר יסייעו לעסקים לגבש תכנית הבראה בעלת פוטנציאל צמיחה.

2. הגדרות

בנוהל זה, תייוחד למונחים הבאים ההגדרה המופיעה בסעיף זה, זולת אם נאמר אחרת במפורש בגוף הנוהל:

2.1 אזורי עדיפות לאומית –

2.1.1. יישובים ואזורים אשר נקבעו על ידי הממשלה כאזורים בעלי עדיפות לאומית בהתאם להוראות פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית 2009-2010), התשס"ט-2009, החלטת ממשלה 3788 מיום 15 באפריל 2018.

2.1.2. רשימת היישובים הקובעת במועד חתימת הוראה זו כאמור בסעיף 2.1.1 תתעדכן בהתאם להחלטות הממשלה בנדון.

2.2. "ממונה" - נציג הסוכנות אשר מונה על ידי מנהל הסוכנות לנהל את התכנית.

2.3. "וועדת הקרן" - כמפורט בסעיף 4 להוראה.

2.4. "מנהל", "גורם ניהולי בכיר" - מנהל כללי או סגן מנהל כללי.

2.5. "משקיע חיצוני" - גוף/יחיד המספק לעסק מקורות מימון שלא באמצעות בעלי העסק. לעניין זה לא יוכר כהשקעות משקיע חיצוני השקעות שהשקיעו בעלי העסק עצמם או גופים ממשלתיים (המדינה ותאגידים סטטוריים).

2.6. "בעלי העסק" - המחזיקים מעל ל-10% של ניירות הערך כהגדרתם בסעיף 1 לחוק ניירות ערך – התשכ"ח-1968 בתאגיד או מי שהוא העוסק המורשה במידה והעסק אינו תאגיד.

2.7. "עסק" - עוסק מורשה או תאגיד

2.8. "קשור" - גופים השולטים ב, נשלטים על ידי, או מצויים תחת שליטה משותפת, ולגבי יחידים- גם בני משפחה מקרבה ראשונה שלהם.

2.9. "בודק מקצועי" - גורם מתוך מאגר היועצים של הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים (להלן: "הסוכנות") אשר הסמיך לכך מנהל הסוכנות.

2.10. "כתב אישור" - אישור הוועדה למתן הלוואה, בתנאים ובשיעור כפי שייקבעו על ידי חברי הוועדה ובאישורה. כתב האישור יכלול, בין השאר, את משך תקופת ההלוואה, ותנאים נוספים כפי שייקבעו על ידי הוועדה.

2.11. "נהלי התכנית" - נהלים להפעלת הנוהל ומסלולי הנוהל, כפי שיפורסמו ויעודכנו מעת לעת על ידי הסוכנות ופורסמו באתר המשרד.

3. כללי

- 3.1.** התכנית תופעל ללא אפליית עסקים מכל סיבה שהיא והפעלת הנוהל ייעשה באופן שוויוני ביחס לכל עסק ללא קשר להשתייכותו לארגון מעסיקים כזה או אחר או להשתייכות עובדיו לארגון עובדים כזה או אחר.
- 3.2.** האמור בהוראה נוקט בלשון זכר אך מכוון לנשים ולגברים כאחד.

4. וועדת הקרן

4.1. הרכב הוועדה

לשם הפעלת נוהל זה תוקם וועדה אשר חבריה הם:

- מנכ"ל משרד האוצר- יו"ר
 - נציג מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה - מנהל הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה- חבר
 - נציג ההסתדרות – חבר
 - נציג נשיאות הארגונים העסקיים - חבר
- לכל חבר ועדה ניתן למנות ממלא מקום מוזמנים:
- בודק מקצועי מטעם הסוכנות
 - חשב משרד הכלכלה או נציגו
 - נציג אגף תקציבים במשרד האוצר
 - היועץ משפטי של הסוכנות או נציגו
 - מרכז הועדה – מנהל תחום המימון בסוכנות

4.2. עבודת הוועדה:

- 4.2.1.** החלטות הוועדה תתקבלנה ברוב קולות. מניין חוקי לקיום דיון וקבלת החלטות: 3 חברים בהם היו"ר. עמדת היועץ המשפטי של משרד הכלכלה, או נציגו, תכריע בעניינים משפטיים.
- 4.2.2.** הוועדה תנהל פרוטוקולים של ישיבותיה. הפרוטוקולים ייחתמו על ידי כל חברי הוועדה שהשתתפו בישיבה.

4.3. תפקידי הוועדה:

- לוועדה סמכות לקבל כל החלטה הדרושה לשם הפעלת הנוהל, ובכלל זה:
- 4.3.1.** בחינת הבקשות ועמידתן בתנאי הסף.

- 4.3.2. אחריות על ביצוע הנוהל וקביעת נהלים להפעלתו. נהלי התכנית יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד.
- 4.3.3. קביעת סדרי קדימויות בהקצאת התקציב. סדרי תקציב ככל שייקבעו על ידי הוועדה, יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד מיד עם קביעתם.
- 4.3.4. לקיים דיון חוזר כאמור בסעיף 8.1.
- 4.3.5. הוועדה תעקוב אחר עמידת העסקים המשתתפים בתנאי כתב האישור הנוהל ונהלי התכנית.

5. תנאי סף לקבלת סיוע מהקרן

עסק זכאי עקרונית לקבלת סיוע מהקרן במידה וממלא אחר כל התנאים הבאים במצטבר, לצורך הוכחתם ובהתאם לנהלים, על העסק לצרף את רשימת האסמכתאות המצורפת כנספח 1 לנוהל:

- 5.1. העסק הינו בעל תיק פעיל במע"מ 3 שנים לפחות קודם למועד הגשת הבקשה.
- 5.1.1. במידה והבקשה הוגשה על ידי תאגיד אשר רכש פעילות של עסק קיים (להלן - התאגיד הרוכש), לצורך ותק העסק תחשב גם תקופת הפעילות של העסק ממנו נרכשה הפעילות בהתקיים התנאים הבאים:
- 5.1.1.1. הרכישה בוצעה מנאמן או כונס נכסים שמונו על ידי בית משפט;
- 5.1.1.2. החברה הרוכשת רכשה את עיקר פעילות העסק הקודם;
- 5.1.1.3. מרבית המועסקים על ידי העסק הנרכש ייקלטו על ידי החברה הרוכשת;
- 5.1.1.4. זכויות העובדים שנקלטו על ידי החברה הרוכשת נשמרות, לרבות זכויות המבוססות על וותק שנות עבודה, בניכוי הזכויות שמומשו במסגרת ההליך המשפטי.

5.2. סטאטוס העסק עונה על אחד המצבים הבאים:

א. לעסק יחס שוטף שלילי: תזרים המזומנים מהפעילות השוטפת של העסק הינו שלילי במהלך 3 חודשים שקדמו להגשת הבקשה לפחות, וכן תזרים המזומנים של העסק הינו שלילי ב- 12 החודשים שקדמו להגשת הבקשה לפחות. העסק יגיש אישור רואה חשבון מבקר להוכחת עמידה בתנאי זה.

- ב. העסק מצוי בהליך הקפאת הליכים לצורך הבראה במועד הגשת הבקשה. העסק יגיש העתק צו הקפאת הליכים (לרבות הארכות לצו, ככל שישנן) להוכחת עמידה בתנאי זה.
- 5.3.** העסק מעסיק לפחות 20 עובדים במועד הגשת הבקשה.
- 5.4.** העסק מצוי באזור עדיפות לאומית.
- 5.5.** לכל הפחות 70% ממכירות העסק מתבצעות מחוץ לתחום השיפוט של הרשות המקומית בה ממוקם העסק, ברדיוס העולה על 15 ק"מ מתחום השיפוט של הרשות המקומית כאמור. העסק יגיש אישור רואה חשבון מבקר להוכחת עמידה בתנאי זה.
- 5.6.** אין באפשרות העסק לקבל סיוע מאת הקרן להלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה.
- 5.7.** במידה והעסק הסתייע בקרן זו בעבר - העסק פרע את כל חובותיו לקרן זו 3 שנים קודם להגשת הבקשה לסיוע מהקרן.

בחינת הבקשה על ידי הוועדה – אישור סופי לקבלת סיוע מהקרן

- 5.8.** לאחר קבלת האישור העקרוני לקבלת סיוע מהקרן (בהתאם לסעיפים 5.1-5.7 לנוהל) – יגיש העסק תכנית הבראה לוועדה – תכנית הבראה תכלול את פרטי תכנית הצמיחה של העסק לקראת קבלת הסיוע מהקרן, לרבות תכנית מימונית להשגת יעדים הכוללת השקעה כספית חדשה בעסק בדרך של הזרמת הון (לפי סכומים ומועדים) או גיוס אשראי בנקאי או חוץ בנקאי - (לפי סכומים ומועדים), פרטי ההסדר שצפוי להתגבש בין העסק והנושים המהותיים (היינו, נושים שחובם של העסק כלפיהם הינו בהיקף של 70% ומעלה מהיקף החובות הכולל של העסק) והסכמתם להסדר המוצע. בנוסף, תכלול תכנית הבראה את מספר העובדים הצפוי להיוותר בעסק במועד השלמת התכנית.
- 5.9.** רק לאחר קבלת אישור סופי לקבלת סיוע מהקרן – יוקצה בקרן סך הסיוע שאושר לעסק לפי כתב האישור. אין באישור הזכאות העקרוני כדי להוות התחייבות של הוועדה להקצאה או תשלום כלשהו.

6. הליך בחינת בקשה לקבלת סיוע מהקרן

- 6.1** עסק המבקש להשתתף בתכנית, יגיש את בקשתו להשתתפות בתכנית, בהתאם לנהלי התכנית ובאמצעות נספח 2 המצורף לנהל. בשלב הגשת הבקשה ימולאו סעיפים: 1, 2, 3, 4, 8, ו-11 לנספח 2 בלבד.
- 6.2** הבקשות ייבחנו על ידי הממונה לפי סדר קבלתן עד למימוש כל סכום התקציב הקיים בקרן. כאשר תאריך קבלת מלוא המסמכים הנדרשים בשלב הגשת הבקשה (שלב אישור זכאות עקרוני לקבלת סיוע מהקרן) ושלב האישור הסופי לקבלת הסיוע מהקרן) הינו התאריך הקובע.
- 6.3** קדימות תינתן לעסק שתוכנית ההבראה שלו כוללת משקיע חיצוני.
- 6.4** הממונה רשאי לפנות למבקש לצורך השלמת מידע והמבקש נדרש להשיב תוך 7 ימי עבודה. מבקש שלא השיב במועד האמור – רשאי הממונה להעביר את בקשתו לוועדה לקבלת החלטה בדבר פסילתה.
- 6.5** הוגשה הבקשה בשלמותה – יעביר הממונה את הבקשה ליועץ מקצועי ממאגר היועצים של הסוכנות לצורך לקבלת חוות דעת על עמידת הבקשה בתנאי הסף.
- 6.6** לאחר קבלת חוות דעת מאת היועץ ובחינת הממונה כי התכנית עומדת בתנאי הסף – תועבר הבקשה לדיון בוועדה לצורך בחינת זכאות עקרונית לקבלת סיוע מהקרן (סעיפים 5.1-5.7 לנהל). במידה ולא עמדה התכנית בתנאי הסף, תישלח הודעת דחיה לחברה בשל אי עמידתה בתנאי הסף.
- 6.7** לאחר קבלת אישור זכאות עקרוני לקבלת סיוע מהקרן יגיש העסק תכנית הבראה לבחינת הוועדה, כמפורט בסעיף 5.8 לנהל.
- 6.8** הממונה רשאי לפנות למבקש לצורך השלמת מידע והמבקש נדרש להשיב תוך 7 ימי עבודה. מבקש שלא השיב במועד האמור – רשאי הממונה להעביר את בקשתו לוועדה לקבלת החלטה בדבר פסילתה.
- 6.9** תכנית ההבראה תועבר ליועץ מקצועי ממאגר היועצים של הסוכנות לקבלת חוות דעת.
- 6.10** לאחר קבלת חוות דעת מאת היועץ – יועברו הבקשה ותכנית ההבראה לדיון בוועדה לצורך אישור או דחיית אישור סופי לקבלת סיוע מהקרן (סעיף 5.8 לנהל).
- 6.11** העסק רשאי להגיש את תכנית ההבראה במצורף עם בקשתו והוועדה תבחן את בקשתו לצורך מתן אישור זכאות עקרוני ואת תכנית ההבראה לצורך מתן אישור

סופי במועד אחד (לאחר קבלת חוות דעת היועץ המקצועי בגין הבקשה ותכנית ההבראה).

6.12. הממונה יערוך פרוטוקול של הדיונים בוועדה.

אישור הבקשה

הבקשה תיבחן על ידי הוועדה כדלקמן:

6.13. הוועדה תבחן עמידת הבקשה בתנאי הסף ואת תכנית ההבראה ותקבל החלטה בעניין.

6.14. מצאה הוועדה כי הבקשה עומדת בתנאי הסף תקבע גובה ההשקעה הנדרשת כתנאי לאישורה:

א. היה והבקשה הוגשה על ידי בעלי העסק בהעדר משקיע חיצוני –

הוועדה תהיה רשאית לאשר למבקש הלוואה בהיקף של עד 150% מגובה ההשקעה המוצעת ע"י בעלי העסק וזאת בהתחשב בתוכנית ההבראה המוצעת ובהשקעות ישירות או עקיפות (כגון: השקעות שביצעו בעלי העסק, הלוואות בעלים שהוענקו לעסק, אי-משיכת שכר וכדומה) שבוצעו על ידי בעלי העסק במהלך השנתיים שקדמו להגשת הבקשה

ב. הבקשה הוגשה על ידי בעלי העסק משקיע חיצוני – הוועדה תהיה

רשאית לאשר למבקש הלוואה בסכום זהה לגובה ההשקעה המוצעת ע"י המשקיע החיצוני אך לא יותר מגובה הסכום האמור בסעיף 6.15 ב' לנהל, וזאת בהתחשב בתוכנית ההבראה המוצעת.

6.15. גובה הלוואה – הוועדה רשאית לאשר למבקש הלוואה בגובה עד 3 פעמים ממוצע המחזור הכספי החודשי של העסק ב- 3 השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה, ועד לתקרה כדלקמן:

א. הבקשה הוגשה על ידי בעלי העסק בהעדר משקיע חיצוני – עד מחצית

גובה הסכום המקסימאלי להלוואה הנקוב בטבלה להלן.

עם קביעת קריטריונים על ידי הוועדה, בהתאם לסעיף 4.2.2.3 לתקנון, יתווסף לתכנית מסלול לקבלת הלוואה נוספת. הקריטריונים ייקבעו על ידי חברי הוועדה ולא על ידי ממלאי מקומם.

ב. הבקשה הוגשה על ידי בעלי העסק ומשקיע חיצוני – עד גובה הסכום

המקסימאלי להלוואה הנקוב בטבלה להלן.

הסכום המקסימאלי להלוואה (מלש"ח)	מספר העובדים בעסק במועד הגשת הבקשה*
5	20-50
7.5	51-100
10	101-200
15	201-300
25	מעל 300

* במידה ובתכנית ההבראה מתוכננים פיטורי עובדים שיביאו להפחתת מספר העובדים ביחס למספרם ביום הגשת הבקשה להלוואה, אזי התקרה הרלוונטית תהיה בהתאם לאומדן מספר העובדים שיוותרו בעסק עם השלמתה.

ג. הוועדה רשאית לאשר במקרים מיוחדים, בפה אחד ומטעמים שירשמו סכום הגבוה בשיעור של עד 5 מלש"ח מהקבוע בתקנון ובכל מקרה לא יותר מ- 80% נוספים על הסכום שניתן היה לאשר על פי הקבוע בסעיפים 6.14 ו- 6.15 לנהל זה.

הוועדה רשאית להתנות אישור כאמור בקביעת השקעה ביחס מיטיב יותר של המשקיע החיצוני או של בעלי העסק.

6.16. משך תקופת הלוואה- ההלוואה שתוענק על ידי הקרן הינה הלוואה מסוג "הלוואת בלון". הלוואת הבלון תינתן לתקופה של עד 10 שנים, כשהיא צמודה למדד ונושאת ריבית פריים כפי שנקבעה במועד אישור הלוואה. בתום תקופת הלוואה כפי שאושרה על ידי הוועדה תשולם הקרן ואולם הריבית וההצמדה תשולם מדי שנה במהלך תקופת הלוואה.

6.17. אושרה הבקשה ע"י הוועדה - תשלח הסוכנות כתב אישור למבקש, חתום על ידי יו"ר הוועדה. הוועדה תשלח למבקש מסמך תנאי הלוואה לחתימתו. לאחר השקעת חלקו של המשקיע החיצוני או בעל העסק, לפי העניין, בעסק – תועבר הלוואה לחשבון המשקיע החיצוני או בעל העסק לפי העניין. נדחתה הבקשה - תשלח הסוכנות הודעה מנומקת למבקש חתומה על ידי יו"ר הוועדה.

7. הוראות כלליות לניהול ההלוואה

- 7.1.** תשלום החזר ההלוואה יבוצע על פי מסמך תנאי ההלוואה. קיימת אפשרות לפירעון מוקדם של ההלוואה ללא קנס.
- 7.2.** שימוש בכספי ההלוואה - 70% לפחות מהיקף הלוואת הקרן ישמשו לצרכי הבראת העסק שבמצוקה בדרך של הזרמת ההון לתוך העסק. 30% מהיקף הלוואת הקרן ניתנים לשימוש לצורך החזר כספים לנושים או רכישת מניות של העסק (אך לא יותר מ- 10% יושקעו ברכישת מניות). במידה והסיוע ניתן למשקיע חיצוני הרוכש את העסק שבמצוקה במסגרת הליכי חדלות פירעון ומונה עברה נאמן או מפרק, רשאית הוועדה לאשר כי לפחות 30% מהיקף הלוואות הקרן יוזרם לטובת הבראת העסק שבמצוקה, כך שלא יותר מ-70% מהיקף הלוואות הקרן יושקעו בהחזר כספים לנושים

8. דיון חוזר

- 8.1.** מבקש הרואה עצמו נפגע מהחלטת הוועדה, כולה או מקצתה, רשאי להגיש בקשה לדיון חוזר בוועדה בהתאם לקבוע בנהלים.
- 8.2.** במסגרת הדיון החוזר תתחשב הוועדה, בין היתר, באם עובדות שהיו קיימות בעת שקיבלה את ההחלטה הראשונה לא הוצגו בפניה כראוי. לא תתאפשר הצגת נתונים חדשים שלא הוצגו בפני הוועדה בדיון הראשון.

9. פרסום

- 9.1.** הנוהל, נהלי התכנית נספחיו, הטפסים הנחוצים להפעלתו יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד. מגבלת התקציב וכללים מנחים יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד: www.sba.org.il.
- 9.2.** בקשות להשתתפות יופנו לסוכנות במיקום שיפורסם באתר האינטרנט של המשרד.

10. תחולה

תחולת הנוהל מיום אישורו ע"י הוועדה.

11. נספחים

- נספח 1- רשימת אסמכתאות להוכחת עמידה בתנאי נוהל
נספח 2- בקשה והסכם הלוואה
נספח 3 – נהלי התכנית